

30 Απριλίου 2015
Αριθμ. Πρωτ.: 149704/17032/2015
Ειδ. Επιστήμονας : Π. Κοντογεωργοπούλου

ΟΓΑ
Κλάδος ΣΤ' Οικογενειακών Επιδομάτων
Τμήμα ΣΤ' Οικογενειακών Επιδομάτων
Αβέρωφ 7
104 33 Αθήνα

Θέμα: Εκτέλεση της υπ' αρ. 4125/2014 απόφασης του ΣΤΕ με την οποία έγινε δεκτή αίτηση ακυρώσεως της απορριπτικής απόφασης για τη χορήγηση ισόβιας σύνταξης πολύτεκνης μητέρας βάσει του άρθρου 63 παρ. 4 του ν. 1892/1990 στην κυρία *****

Όπως γνωρίζετε, με την υπ' αρ. 4125/2014 απόφαση του Α' Τμήματος του ΣΤΕ έγινε δεκτή αίτηση ακυρώσεως κατά της υπ' αρ. 158/25.11.2011 απόφασης της Επιτροπής εκδίκασεως ενστάσεων κατά των πράξεων του Προϊσταμένου του Κλάδου Οικογενειακών Επιδομάτων του ΟΓΑ, με την οποία απορρίφθηκε ένσταση της κυρίας ***** κατά της υπ' αρ. 201005/2009 απορριπτικής πράξης επί αιτήματός της για τη χορήγηση ισόβιας σύνταξης πολύτεκνης μητέρας, βάσει του άρθρου 63 παρ. 4 του ν. 1892/1990, με την αιτιολογία της έλλειψης μόνιμης διαμονής της στην Ελλάδα.

I. Η υπ' αρ. 4125/2014 απόφαση του ΣΤΕ

Λαμβάνοντας υπ' όψιν το άρθρο 63 του ν. 1892/1990, την κατ' εξουσιοδότηση αυτού υπ' αρ. Γ1α/440/7.2.1991 Κ.Υ.Α. του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και των Υφυπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το άρθρο 3 του ν. 2163/1993, το ΣΤΕ έκρινε ότι από τις διατάξεις αυτές *«συνάγεται ότι η μόνιμη διαμονή στην Ελλάδα της πολύτεκνης μητέρας αποτελεί κατά τη ρητή διατύπωση της διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 2163/1993, απαραίτητη προϋπόθεση για να χορηγήσει σ' αυτήν ο ΟΓΑ ισόβια σύνταξη, ενώ τυχόν απομακρύνσεις της από την Ελλάδα μη υπερβαίνουσες εύλογο χρονικό διάστημα δεν δύναται να θεωρηθεί ότι αναιρούν τη συνδρομή της προϋποθέσεως της μόνιμης διαμονής. Η πράξη δε με την οποία απορρίπτεται η αίτηση για χορήγηση ισόβιας σύνταξης πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη (βλ. ΣΤΕ 3050/2014, 1873/2011)»* (σκ. 4). Περαιτέρω, το ΣΤΕ δέχθηκε ότι *«όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ήδη από το 1996 και κατά το χρόνο υποβολής της αιτήσεως η αιτούσα κατοικούσε μόνιμα με το σύζυγό της στην Αθήνα (από το 2010 μάλιστα σε ιδιόκτητο διαμέρισμα) και είχε αριθμό φορολογικού μητρώου»* (σκ. 5). Στη συνέχεια, αφού αναφέρει τα επικαλούμενα και προσκομιζόμενα στοιχεία προς απόδειξη της μόνιμης κατοικίας της ενδιαφερόμενης στην Ελλάδα, το ΣΤΕ καταλήγει ότι *«η προσβαλλόμενη με την κρινόμενη αίτηση απόφαση δεν είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη όπως απαιτείται από την προεκτεθείσα διάταξη του άρθρου 10 παρ. Α. της Γ1α/440/7.2.1991 Κοινής Υπουργικής Αποφάσεως, δεδομένου ότι, ενώ η αιτούσα προσήγαγε στοιχεία προς απόδειξη της μόνιμης διαμονής της στην Ελλάδα, η*

προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρεται αορίστως στις σελίδες του διαβατηρίου της, χωρίς να μνημονεύονται σ' αυτήν τα συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα απουσίας της αιτούσας από την Ελλάδα, ώστε να μπορεί να διαπιστωθεί, κατά τα εκτεθέντα στην τέταρτη σκέψη, κατά πόσο συνέτρεχε ή όχι εν προκειμένω, η απαιτούμενη από τις προεκτεθείσες διατάξεις προϋπόθεση της μόνιμης διαμονής για τη χορήγηση της επίμαχης συντάξεως» (σκ. 6). Με το σκεπτικό αυτό, το Δικαστήριο ακύρωσε την προσβαλλόμενη απόφαση και ανέπεμψε την υπόθεση στον ΟΓΑ, προκειμένου να εκδώσει απόφαση εφαρμόζοντας τις παραδοχές του αιτιολογικού, δεδομένου ότι, στο πλαίσιο της ακυρωτικής δίκης, το Δικαστήριο ελέγχει μόνο τη νομιμότητα και όχι την ουσία της προσβαλλόμενης πράξης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβανόμενος της υπόθεσης ενόψει της ορθής εκτέλεσης της δικαστικής απόφασης, θέτει υπ' όψιν σας τα εξής:

II. Επισημάνσεις

Από το αιτιολογικό της απόφασης του ΣτΕ, προκύπτει ότι το Δικαστήριο δέχθηκε ότι η ενδιαφερόμενη κατοικούσε μόνιμα στην Ελλάδα από το 1996 και εξακολουθούσε να κατοικεί κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης και έπειτα (σκ. 5). Προς απόδειξη της μόνιμης κατοικίας της η ενδιαφερόμενη επικαλέσθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου (αλλά και προηγουμένως κατά τη διαδικασία κρίσης του αιτήματός της), τα εξής στοιχεία:

- Χορήγηση φορολογικού μητρώου από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. ήδη από το 1996 (12584363) και υπεύθυνη δήλωση, θεωρημένη από την ΙΖ ΔΟΥ Αθηνών, ότι δεν υπείχε υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης για τα έτη 1996-2007, καθώς και εκκαθαριστικά σημειώματα για τα οικ. Έτη 2008 έως και 2011.

Δεδομένου ότι κατά τα έτη 1997-2007, η φορολογική νομοθεσία προέβλεπε την δυνατότητα μη υποβολής φορολογικής δήλωσης από άτομα χαμηλού ή μηδενικού εισοδήματος (άρθρο 61 του ν. 2238/94, όπως ίσχυαν), το δικαιολογητικό αυτό (θεωρημένη από την εφορία υπεύθυνη δήλωση), θα έπρεπε να θεωρηθεί ότι αποτελεί ισχυρό αποδεικτικό στοιχείο, αντίστοιχο των εκκαθαριστικών σημειωμάτων, ενόψει της απόδειξης της μόνιμης διαμονής της στη χώρα για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα.

- Η ενδιαφερόμενη αναφέρει ότι πριν την έκδοση της απόφασης, ο σύζυγός της και η ίδια είχαν, ο μεν πρώτος από το έτος 1994, **η ίδια δε από το έτος 1996 (και ειδικότερα από τις 8.10.1996) βιβλιάρια υγείας από την Πρόνοια**. Τα βιβλιάρια αυτά κατέθεσε ο σύζυγός της, όταν του απονεμήθηκε σύνταξη ανασφάλιστου υπερήλικα από τον ΟΓΑ. Από την χορήγηση της παροχής αυτής στον σύζυγό της, τους χορηγήθηκαν και βιβλιάρια υγείας από τον ΟΓΑ, δεδομένου ότι οι ανασφάλιστοι υπερήλικες και τα μέλη της οικογένειάς τους δικαιούνται ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Όπως αποδεικνύεται από τις εγγραφές στο βιβλιάριο ασθενείας του ΟΓΑ, από το 2004 είχε επανειλημμένα κάνει χρήση παροχών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης με την ασφαλιστική κάλυψη του ΟΓΑ (προσκομίσθηκαν αντίγραφα του βιβλιαρίου). Προ τη χορήγησης του βιβλιαρίου ασθενείας από τον ΟΓΑ, από το έτος 1996, είχε υποβληθεί σε εξετάσεις και νοσηλευθεί στο Νοσοκομείο «Ευαγγελισμός» με την προνοιακή κάλυψη ασθενείας (προσκομίζει φωτοαντίγραφο της βεβαίωσης νοσηλείας).

Παρά τις προσπάθειες της ίδιας της ενδιαφερόμενης και του Συνηγόρου του Πολίτη, δεν κατέστη δυνατόν να βρεθεί το σώμα των βιβλιαρίων ασθενείας που είχε χορηγήσει η Πρόνοια, για λόγους που αφορούν την κατάσταση των αρχείων της υπηρεσίας. Ωστόσο, η αρμόδια υπηρεσία μας ενημέρωσε ότι κατά την χορήγηση των βιβλιαρίων ασθενείας από τον ΟΓΑ (στον συνταξιούχο πλέον ανασφάλιστο υπερήλικα σύζυγό της) θα είχε κατατεθεί βεβαίωση της Πρόνοιας σχετικά με την προηγούμενη κάλυψη της ενδιαφερόμενης από αυτήν.

Η ενδιαφερόμενη αναφέρει εύλογα ότι την μεν κάλυψη ασθενείας της από τον ΟΓΑ από το 2004, εγνώριζαν βεβαίως τα ίδια τα όργανα του ΟΓΑ, αφού αποτελούσε στοιχείο του συνταξιοδοτικού φακέλου του συζύγου της που τηρείται στον ΟΓΑ. Όσον αφορά δεν την ύπαρξη βιβλιαρίου ασθενείας από την Πρόνοια, το στοιχείο αυτό ήταν επίσης στη διάθεση του ΟΓΑ ή, εν πάση περιπτώσει, μπορούσε να αναζητηθεί από τον ΟΓΑ (άρθρο 10 της υπ' αρ. Γ1α/4440/1991 Κ.Υ.Α.).

- Όσον αφορά τον τόπο κατοικίας της η ενδιαφερόμενη αναφέρει ότι κατά το χρονικό διάστημα από το 1996 μέχρι την άνοιξη 2010, κατοικούσε με τον σύζυγό μου, αρχικά φιλοξενούμενη από τα τέκνα της, τα οποία κατοικούν όλα στην Ελλάδα από το 1991, σε μισθωμένα από αυτούς ακίνητα στην Αθήνα, και ειδικότερα στην οδό ***** στον Βύρωνα, στην οδό ***** στο Παγκράτι και τέλος στην οδό ***** στην Καισαριανή. Από την άνοιξη 2010 κατοικεί, πάντα με τον σύζυγό της, σε ένα ιδιόκτητο διαμέρισμα 38 τ.μ. επί της οδού ***** στην Καισαριανή, το οποίο απέκτησαν με αγορά το 2010.
- Εκτός των ανωτέρω στοιχείων, η ενδιαφερόμενη προσκόμισε στον ΟΓΑ στοιχεία του φακέλου της πολιτογράφησης της. Η ελληνική ιθαγένεια της αποδόθηκε με την υπ' αρ. Φ.75544/50008/8.7.2009 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (ΦΕΚ Β, 1520/27.7.2009) (προσκομίζεται). Στη συνέχεια εκδόθηκε στις 11.12.2009 δελτίο αστυνομικής ταυτότητας, το οποίο είχε καταθέσει στον ΟΓΑ. Πριν την απόδοση της ελληνικής ιθαγένειας, ήταν κάτοχος Ε.Δ.Τ.Ο. (Ειδικού Δελτίου Ταυτότητας Ομογενούς), ενώ από το 1999 είχε ζητήσει και της είχε χορηγηθεί βεβαίωση (με ημερομηνία 24.11.1999) του Συλλόγου Βορειοηπειρωτών (προσκομίζεται), στοιχείο απαραίτητο για την έκδοση του Ε.Δ.Τ.Ο. Για το ίδιο χρονικό διάστημα για το οποίο αμφισβητείται η μονιμότητα της διαμονής της από τον ΟΓΑ ενόψει της χορήγησης της ισόβιας σύνταξης, τα όργανα του Υπουργείου Εσωτερικών, αρμόδια για την έκδοση απόφασης επί αιτήματος πολιτογράφησης, έκριναν, ενόψει των κριτηρίων του άρθρου 5 του Κώδικα της Ελληνικής Ιθαγένειας (ν.3284/2004) ότι διέμενε μόνιμα στην Ελλάδα, η δε σταθερή και μακροχρόνια ένταξή της στο βιοτικό περιβάλλον της χώρας, ερειδόμενη και στην μονιμότητα της διαμονής της, δικαιολογούσε την απόδοση σε αυτήν της ελληνικής ιθαγένειας, δηλαδή την πλέον ισχυρή αποδοχή της ενσωμάτωσής της στην Ελλάδα. Η πολιτογράφησης της προέκυπτε επίσης από τα στοιχεία του φακέλου της στον ΟΓΑ. Τέλος, σύμφωνα και με την παρ. 1 του άρθρου 10 της υπ' αρ. Γ1α/4440/7.2.1991 Κ.Υ.Α., τα αρμόδια όργανα μπορούσαν να ζητήσουν συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες από τις αρμόδιες για την πολιτογράφηση υπηρεσίες.

Τέλος, όσον αφορά τις σελίδες του αλβανικού διαβατηρίου της που εκδόθηκε το 2005 (δεν έχει στην κατοχή της προηγούμενο διαβατήριο), για το διάστημα 2005 έως 2008 προκύπτουν αρκετές εισοδοί και έξοδοι από τη χώρα προς την Αλβανία, οι οποίες αξιολογούνται με βάση τα προαναφερθέντα κριτήρια που δέχεται και το ΣΤΕ και οι οποίες επιβεβαιώνουν ότι μετά από κάθε επίσκεψη στην Αλβανία (όπου σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα κατοικούσε η υπέργηρη μητέρα της) η ενδιαφερόμενη επέστρεφε στην Ελλάδα, πράγμα το οποίο υποδηλώνει όχι απλώς ότι δεν απεμπόλησε το *animus manendi*, αλλά ότι αυτό ενδυναμωνόταν με την πάροδο των ετών, αφού έτσι δηλωνόταν κάθε φορά με την επιστροφή το βουλευτικό στοιχείο της επιλογής της Ελλάδας ως τόπου μόνιμης εγκατάστασης (πρβλ και γνωμοδότηση ΝΣΚ, 117/2007).

Θεωρούμε ότι από τα παραπάνω στοιχεία αποδεικνύεται η μόνιμη κατοικία της ενδιαφερόμενης ώστε να κριθεί θετικά το αίτημα που υπέβαλε το 2008 για χορήγηση της ισόβιας σύνταξης πολύτεκνης μητέρας με βάση τις διατάξεις που ίσχυαν κατά τον χρόνο υποβολής του αιτήματος και έκδοσης της υπ' αρ. 201005/09/15.04.2009 απορριπτικής απόφασης. Όπως είναι γνωστό, η διάρκεια της

δεκαετούς μόνιμης και συνεχούς διαμονής στη χώρα ως προϋπόθεση της χορήγησης της ισόβιας σύνταξης πολύτεκνης μητέρα τέθηκε με την διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 43 του ν. 3918/2011 (η οποία ετέθη σε ισχύ στις 2.3.2011). Η κρίση του αιτήματος που υπέβαλε η ενδιαφερόμενη το 2008 θα πρέπει να κριθεί με βάση το δίκαιο που ίσχυε κατά τον χρόνο υποβολής του και συνεπώς, δεν απαιτείται να αποδεικνύεται η συνδρομή αυτής της διάρκειας διαμονής στην περίπτωση της. Σχετική είναι η υπ' αρ. 92/2012 γνωμοδότηση του ΝΣΚ, η οποία έχει γίνει δεκτή από τον αρμόδιο Υπουργό. Αλλά και για το χρονικό διάστημα μετά την θέση σε ισχύ της προϋπόθεσης αυτής, η ενδιαφερόμενη επικαλείται και προσκομίζει στοιχεία από τα οποία προκύπτει υπερδεκαετής κατοικία της στην Ελλάδα και ιδίως: τη βεβαίωση, με ημερομηνία 24.11.1999, του Συλλόγου Βορειοηπειρωτών που απαιτείται για την αναγνώριση της ιδιότητας του ομογενούς, τη βεβαίωση της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. για την χορήγηση φορολογικού μητρώου από το 1996, το πιστοποιητικό νοσηλείας που χορήγησε ο Ευαγγελισμός το 1996, προκύπτει η υπερδεκαετής κατοικία της ενδιαφερόμενης στην Ελλάδα. Ενόψει των παραπάνω, η ενδιαφερόμενη πληρούσε τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση της παροχής καθ' όλο το χρονικό διάστημα από την υποβολή της αίτησης (τον Ιούνιο του 2008), μέχρι την κατάργηση της παροχής από το ν. 4093/2012 (Υποπαρ. ΙΑ2, υποπερ. 14 και 16) από 1^η.1.2013.

Παρακαλούμε να λάβετε υπ' όψιν τις παραπάνω επισημάνσεις κατά την επανάκριση της υπόθεσης ενόψει της εκτέλεσης της υπ' αρ. 4125/2014 απόφασης του ΣΤΕ και να ενημερώσετε σχετικά τον Συνήγορο του Πολίτη, αποστέλλοντάς μας την απόφαση της Επιτροπής.

Εν αναμονή της απάντησής σας, ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας.

Με εκτίμηση

Χρήστος Α. Ιωάννου

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

Κυρία *****